

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unirea

REDACTOR
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei.
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Ad multos annos!

(+). Săptămâna aceasta, Luni, Sf. Părinte a împlinit 80 de ani. Din acest prilej privirile lumii întregi au fost îndreptate spre cel ce este Vicar al Domnului pe pământ și Cap al creștinismului întregal. Sute de milioane i-au adus, în inimi, omagii filiale. Dar n'au lipsit, sigur, nici de aceia cari s'au gândit cu ură la Suveranul spiritului din Cetatea Vaticanului. Lucrul e de înțeles: nu-i mai mare sluga decât stăpânul său. Și dacă Hristos a fost semnul căruia i-s'a zis împotrivă, nimic mai firesc decât să împărtășească aceeaș soartă și cea dintâiu și mai apropiată slugă a Sa, rânduită de El a fi piatră de temelie a Bisericii Sale și păstor al păstorilor.

Noi Românii uniți, dimpreună cu toată latinitatea creștină apuseană, ne alăturăm aceluia cari își aduc tributul lor de venerație și iubire Părintelui obștesc dela Roma obârșiei noastre. Sunt atâtea motivele cari ne silesc la aceasta! Între cari e unul propriu nou: dragostea specială ce ne-a purtat-o și ne-o poartă acest Suveran Pontif, și căreia, în afară de milioanele grele cu cari ne a venit într'ajutor în nevoi de cari alții nu s'au prea sinchisit, i-a dat expresie și acum de curând, când cu primirea în audiență la Castel Gandolfo a pelerinilor noștri. Erau acolo și fiii altor neamuri. Și în cazul tuturor (între cari un impozant mănunchiu de Unguri), Sf. Părinte a ținut să rostească în voci memorabilele cuvinte: (Dintre câți sunteți aci de față) „voi Români sunteți cei mai depărtați de Mine geograficeste, dar cei mai aproape de inima Mea”. — Un discret și duios: Ierusalime, Ierusalime... care ar trebui să deie de gândit tuturor celor ce nu formează în sânul acestui neam caste interesate și orbite de patimă, cum erau cele a cărturarilor și fariseilor în sânul poporului ales de Dumnezeu și ruinat de acești primi vinovați pentru prăpădul ce a urmat. — Să nu se uite un amănunt: Vicarul Domnului vorbește din pragul vegniciei. Și dela înălțimea scaunului vârhovnicului Petre, după o îndelungată viață de studiu, rugăciune și neostenită luptă apostolică.

Personalitate extraordinară și ca bărbat de știință și ca om de acțiune, actualul Papă are la dosarul strădaniilor sale prestații asupra cărora nu se poate privi decât cu neprefăcută admirație. Prieteni și dușmani caută să admită — că autorul alor o sumedenie de opere de studii științifice, scrise mai ales pe când era bibliotecar al Ambrosiane din Milano; nunțiul apostolic care rămâne îndemnând la luptă toată lumea în Varșovia amenințată de puhoiul ostirilor lui Tukacevsky, „Napoleon cel Roșu” (acum de curând disgrățiat) chiar și atunci când diplomații altor puteri își făcuseră bagajele; cardinalul de Milano care binecuvântă „cămășile negre” a lui Mussolini în prezenta pornirii în „marșul asupra Romei”; Papa enciclicilor epocale; a întezirii ca niciodată până aci a operei misionare; a marilor reforme sociale; a Acțiunii Catolice și a atâtor așezăminte bisericesti-culturale: — da: în fața acestor, și a nenumărate alte prestații ale celui ce azi e Pius XI, trebuie să recunoască orice om de bun simț că șeful țeseturii din Desio ce răspundea la numele de Achille Ratti e o personalitate providențială. Pe care Domnul să ne rugăm să-l ținem încă la mulți ani în pace, întreg, cinstit, sănătos, drept îndreptând cuvântul adevărului!

Boala Sibiului

O nouă răbufnire a duhului bizantin — Lipsă de tact și de bun simț a „Telegrafului” — Vechiul cântec de flașnetă al urii pravoslavnice — Asmuțare directă la război confesional

(*) „Telegraful” a hibernat relativ bine. A mai mărâit el, din când în când, în puterea obișnuinții. În general însă a dormitat destul de liniștit. Acuma însă, căldurile l-au scos din bârlogul păcii. Ieșit la soare, și-a întins odată oasele odihnite și a privit somnoros peste văile Ardealului.

A văzut și s'a cutremurat. Prin munți și văi, sărbătoare mare. Flori și cântări și dangăt de clopote multe. Urmașii Romei primiau pe un trimis al Romei. Nunțiul papal, Msgr. A. Casullo, doria să ne vadă acasă, să ne cunoască deaproape ogrorul, portul, credința, sufletul. Venia ca un prieten, cu inima larg deschisă pentru tot ce e românesc. Cu gând de a ne face bine. De-a fi și el unul din martorii drepturilor și dreptății românești, atacată de atâția dușmani. Și, pe unde a trecut, omul lui Hristos a semănat gând de pace, de iubire și armonie creștinească. „Te rog să asiguri pe P. S. S. ep. Colan — a spus, de ex. la Dej reprezentantului bisericii ortodoxe — de urările mele de bine, comunicându-i că atât catolicii cât și ortodocșii din România sunt deopotrivă de aproape de inima Sf. Părinte și a noastră. Dorința Sf. Părinte este să vadă conlucrând ambele biserici armonice ca fiicele aceleiași familii”. — Se putea să nu fie primit cu bucurie sinceră un astfel de oaspe? De sigur nu. Și a fost primit, într'adevăr, ca un mare prinț al sufletelor. De autorități și de popor. Toți au înțeles însemnătatea evenimentului. Toți au răspuns cu însuflețire și cu iubire multă iubirii pe care o aducea înaltul Prelat și bunul nostru prieten. Trăia, în entuziasmul spontan și neoficial al tuturor, nostalgia leagănelui nostru roman. Vibra recunoștința pentru tot ceea ce ne-a dat Roma în trecut. Răsbătea glasul nădejdelor instinctive îndreptat spre ceea ce ne mai poate da deacum înainte.

Era, într'adevăr, mai mult decât putea suporta micimea de suflet a Sibiului. Trebuia și un țipet fals în această simfonie a înfrățirii. Ar fi fost prea frumos altfel. Nu ne este îngăduit nouă să avem o sărbătoare neturburată! — S'a ridicat, deci, cerberul ortodox în două picioare, de l-au zurăit ciolanele amorțite, și a slobozit niște sgomote ciudate și cavernoase, cu răsucituri de orientalism demodat. O volbură de vânt patriotard i-a burzuluiit barba hirsută și pe nări a început a slobozi foloștoace mari de panglici treicolore. — Era Sibiul în toată splendoarea urei și a neputinții. Sibiul dihonliilor confesionale, care și-a regăsit chipul din anii trecuți, dicționarul suburban și sforăiala patriotardă atât de bine cunoscute. Sibiul „oaselor neodihnite” ține să vestească urbi et orbi că

este iarăși „în formă” și gata să înceapă un nou turneu cu piesa dihoniei confesionale.

Ne-a mahnit, firește, această răbufnire a duhului bizantin. Nu ne așteptam la ea. Credeam că gândul cel bun se va sălășlui odată și odată chiar și la Sibiu. Speram că dragostea de neam va fi mai tare decât puterea micilor și rătăcitorilor vanități care aleargă după himere. Credeam că vom avea pace și colaborare frățească în ogrorul neamului, unde e seceriș bogat și secerători puțini. — Ne-am înșelat. Cu atât mai rău pentru nărașii semănători de vrajbă. Nu putem avea pentru ei decât milă creștinească. Vânează năluci. Și toată alergătura lor se va îneca în ridicol.

Ar fi timpul suprem să înțeleagă și ei acest lucru. Este atât de evident! — Cum mai pot crede că vor ademeni pe cineva la trimbișatul spectacol al războiului confesional? Mult mai curând neamul va bate cu pietri pe cei care nu vor cu nici un chip să-și vadă de munca și misiunea lor, ci vor cu orice preț să asmuțe la ură și la dușmănie!

Și cum nu simt, cât de răsuflăte sunt arile pe care le cântă flașnetă lor hodorogită? ! N'au nimic, dar absolut nimic nou. Iarăși și iarăși, aceeași panglicărie treicoloră. Aceași încăpăținare în a nega evidențele și a întoarce pe dos istoria, Aceași perfidie în răstălmăcirea faptelor. Numai glasul e din zi în zi, tot mai dur. Injurile la adresa noastră se fac tot mai grosolane. Niciodată, nici chiar „Telegraful” nu și-a îngăduit un limbaj atât de grosolan și de trivial, ca acum. — Ar putea înțelege odată că sunt adevăruri definitiv stabilite. Există realități patente și inatacabile. Se știe bine cum s'a făcut unirea cu Roma. Și tot așa de bine, cui și cât folos a adus acest act providențial. Se știe, de ex., că fără de el domniile de „Telegraful” ar fi astăzi calvini sadea și ar continua să scrie procesele verbale ale ședințelor consistoriale în ungurește, ca pe vremea lui Șaguna. Cred precucernicii că se pot dărîma faptele și se poate schimba istoria prin simpli clăbuci de ură cu care murdăresc coloanele „Telegrafului”? — Mai de folos lucru ar face dacă ar cerceta mai deaproape felul cum a fost rupt neamul nostru de Roma originii și credinții sale. Să studieze roadele cu adevărat „fatale” — cum spune istoria cea mai ortodoxă — pe care le-a avut ortodoxia în viața neamului nostru. Cum ne-a ținut în întunec și în umbra morții, și în ce chipuri și cu ce mijloace a încercat falsificarea firei noastre latine. Sunt teme mai puțin studiate decât unirea cu Roma. Și n'ar strica să se cunoască mai bine. Chiar și la Sibiu.

Așa să facă. Și să încerce a fi obiectivi. Și drepti. Și pașnici. Și harnici. Și dreptcredincioși. Ori, cel puțin, credincioși. Atunci vor mai găsi ceva de spus, care să intereseze neamul. Altfel nu. Zadarnică orice răcăială și orice burzululală. Nu prinde. Pot fi pa cât poftesc, că „ni-se înstreinează o parte din neam“! Nu-i mai ascultă nimeni.

Din milă, vom căuta să le sărim și noi în ajutor, la acest punct al reprezentăției. Asigurăm, pe toată lumea, că alarma sibiană este întemeiată. Este perfect adevărat, că „o parte din neam se înstreinează tot mai mult; de Sibiu, firește! Și de ortodoxia lui veninoasă. La început nu ne despărția mare lucru. Rit și disciplină comună. Credința, aceeași în 99%. Era, propriu zis, o singură linie despărțitoare: primatul papal. Și asta numai în parte, Căci poporul credincios știe și mărturisește că mai mare peste toți creștinii de pe pământ e Papa dela Roma. Așa cum știa și sf. Ioan Hrisostom, și sf. Ignațiu din Constantinopol, și sinoadele cele mari din Răsărit, și cărțile liturgice orientale; cum a recunoscut și Fotie însuși și toată tradiția bisericească până la Kerularie. Adevăr grăiește deci „Telegraful“ când afirmă că în poporul nostru nu este deosebire de credință. Căci dacă recunosc pe „verhovnicul apostolilor“ și „temelia Bisericii“, apoi n'o să se certe pentru „tinda iadului“, pentru pâinea azimă ori pentru purcederea tainică a Spiritului Sfânt. Păcat mare păcat, că „șefii“ — vorba „Telegrafului“ — falsifică pe încetul, tot mai multe dogme și obiceiuri străine. Schimbă până și textele vechilor cărți liturgice. Iși cresc, floarea clerului, la școli teologice protestante și răspândesc mereu spiritul raționalismului necreștin. Fac târguri secrete cu anglicanii și vând, pentru te miri ce preț, vechea credință ortodoxă. Cultivă mereu, poate pentru a-și asigura impuritatea pentru așa răutăți, spiritul de ură și dușmănie la adresa Papei, și a catolicismului, care, într'adevăr, numai rău nu ne-a făcut.

Unde mai pui svârcolirile bolnave ale „oaselor neodihnite“ dela Sibiu, care au urmărit suprimarea cu orice preț a bisericii noastre unite. Zarva câtă au făcut-o dintr'o ambiție deșartă. Mijloacele detestabile pe care le-au în-

trebuințat pentru a învrăjbi parohiile noastre și pentru a cumpăra biete suflete rătăcite și zăpăcite. Bani și pământ și teroarea unor funcționari ulțați de sine, minciuni și promisiuni, până la spargerea cu securea a bisericuțelor noastre, toată gama șmecheriilor și iscusințelor „electorale“ a fost epuizată în această întreprindere, care trebuia să treacă pe cineva în istorie cu aureola de reîntregitor al neamului într'o singură biserică. — Toate s'au dovedit firește, zadarnice. Bilanțul ortodox al pătimașei sbuciumări de aproape două decenii e mai mult decât rușinos. E ridicol. (Totuși, perfidia telegrafistă afirmă mereu că poporul nostru nu ține la credința și la biserică sa!). — Ultima ieșire din „Telegraful“ dovedește zdrobitor acest lucru. E un strigăt al neputinții luresul ortodox a fost înfrânt. Conducătorii sperați, fac acum apel la alte forțe cari să preia lupta și să facă ceea ce ei n'au izbutit. Să vină Statul, să vină neamul și să-i desființeze pe uniții!

Cine nu va recunoaște în această asmuțare la război o mărturisire a înfrângerii?! Și ce om cu bun simț nu va rămânea uluit de răutatea acestei provocări la sfășiere a neamului? Numai un uitat de sine poate avea îndrăzneli de atâta inconștiență! Război îi trebuie neamului nostru astăzi? Și de dragul cui? De dragul lui Kerularie ori a bărbilor pletoase dela Sibiu?! Ar trebui întrebate mai întâi neamul ce păreri are despre virtuțile ce se cultivă pe malul Cibinului și despre nădejile de refacere morală ce leagă de ele, înainte de a i-se propune astfel de războaie fratricide!

Cine se va mira, după, toate acestea, că „se înstreinează o parte din neam?“ Se înstreinează, de sigur, cu tot mai mult dispreț, de Sibiu și metodele lui. De duhul certelor și urii care fierbe acolo, ca într'un cazan al răului. Se înstreinează nu numai uniții pe care precucernicii îi insultă și atacă mereu atât de puțin creștinește, ci și ortodocșii cu bun simț. Fiindcă gândurile și pornirile dela Sibiu sunt păcate în contra neamului!

Ne-am simțit datorii să mai denunțăm odată lumii vechea boală a Sibiului, care se cheamă neodihna oaselor. Fiindcă a ajuns la o nouă fază: recunoașterea neputinței proprii

și apelul disperat și deschis la forțele Statului, întru desăvârșirea idealurilor obtuze ale unor „șefi“ ortodocși! — Această istorie implinită, am putea și încheia. Vrem însă să mai facem un serviciu confracților. Ii rugăm să se trezească din amețală! Ei tot mai cred, pe semne, că se vor găsi în neamul nostru românesc tâmpiți cari să confunde românismul cu ortodoxia sibiană! Să nu-și facă astfel de iluzii. Nici noi, nici alții, nu facem această confuzie. Idealul românesc e un bun comun al nostru, al tuturor. El a fost sădit și cultivat la noi de oameni crescuți în Roma străbună și de bătrânele noastre vetre de lumină din Roma mică. Nici odată, aici, strălucirea lui nu s'a întunecat. Nici odată puterea lui nu a slăbit. Și din calea lui, noi niciodată nu ne-am abătut. (Alții vor trebui să-și revizuiască nițel conștiințele, în această materie, nu noi!).

Pot fi deci siguri, confracții dela Sibiu și de oriunde, că și noul colegiu dela Roma „Pio-Romeno“ va fi un focar de suflet și de simțire românească. Cu acest gând s'a făcut. Și așa va fi. Pe deasupra, el va mai împlini și o altă misiune. Ne va crește apostolii cari să toarne suflet nou, nouă viață și nouă spiritualitate în sufletul neamului nostru, care trebuie neapărat să se renască în Hristos. Căci numai așa va trăii!

Perspective neopăgâne. Cei ce se aseamănă, se adună. Nazismul rosenbergiano-hitlerist și wotanismul ludendorffian și-au dat mâna în Germania furibundului Goebbels. La ce se poate aștepta creștinismul în acea satrapie e de prevăzut dacă se vor lua în socotință ideile pentru cari militează acum pe tărîmul conștiințelor mareșalul înfrânt pe frontul armelor ucigătoare de trupuri.

Cele mai recente ieșiri ale lui Ludendorff sunt simptomatice. Ocupându-se de ele în *Zeltwende*, Helmuth Schzeiver notează că acelea se bazează în ultima analiză pe infama lucrare „Biblia în India“ scrisă la 1869 de farsorul Jacollot. Răzimat pe așa temelii, mareșalul enunță:

„Judaismul, marxismul și capitalul financiar internațional, cărora le urmează orbește Papa“ s'au conjurat să dărîme Germania. Creș-

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Călătoria prin Ardeal a Nunțului Apostolic

Spațiul acestei gazete, cu atât mai puțin spațiul acestei foiețe, nu ne îngăduie să facem o amănunțită dare de seamă asupra vizitației apostolice — adevărat drum de triumf — pe care Excelența Sa Nunțul Apostolic dela București l-a făcut în Ardeal în săptămânile acestea. Ne vom resemna deci, să dăm într'un scurt rezumat scurte însemnări și impresii din volajul până la Cluj al Ex. Sale Nunțului, impresii cari, desigur, că au pătruns și în inima și vor rămâne ca o neuitată amintire în sufletul distinsului Oaspe și Peregrin apostolic.

Cu gândul de a cunoaște țara și oamenii, regiunile și bisericile, cari aparțin cultului catolic — român și latin — Excelența Sa a plecat din București în dimineața zilei de *Marți 18 Mai*. Drumul de fier l-a adus mai întâi la Brașov. De acolo, după un popas de aproape 20 ore, în care răstimp a căutat să vadă aproape tot ce se poate vedea la Brașov, a doua zi, în *19 Mai*, a urmat plecarea mai departe, cu automobilul. Grandioase întâmpinări, la *Tohanul Vechiu*, *Șinca Veche*, *Ohaba*, *Vad*, *Șercaia* și în urmă la *Făgăraș*, unde popasul a fost de vreo 4 ore. Dela Făgăraș, tot pe șoseaua internațională bine îngrijită, pe valea

Oitului în jos, paralel cu lanțul de culmi ale Carpaților sudici și cu însuși râul Oitului, cu opriri la *Voila*, *Oiteț*, *Viștea*, *Arpaș*, *Porumbac* și *Brad*, seara a fost sosirea și primirea princiară la Sibiu, unde popasul a ținut două zile și două nopți, în care timp au fost vizitate bisericile și instituțiile — greco și romano-catolice — de acolo, cum și patru fruntașe comune românești: *Veștem*, *Orlat*, *Ocna Sibiului* și *Rășinarul*.

Dela Sibiu, în dimineața zilei de *22 Mai* s'a făcut plecarea spre Blaj, cu opriri și întâmpinări, în acest drum, la *Slimnic*, la *Șelca Mare*, la *Axente Severu*, *Agârbiclu*, la *Mediaș* — cu un popas aci iarăși de câteva ore — de unde a urmat plecarea spre Blaj, cu scurte opriri la *Țapu* și *Valea Lungă*. Popas de două zile la *Blaj*, din *22 până în 24 Mai seara*, cu serbări, recepții, cu vizitarea institutelor și școlilor și cu o scurtă excursie până la *Teiuș* prin *Cistelu* și *Crăciunelul de Jos*, unde țărani, avizați înainte, au arătat distinsului Oaspe jocurile lor volnicești, și cu sosire și primiri triumfale la *Alba Iulia* în seara de *Luni 24 Mai*. Aici iarăși urmează un popas până *Joi dimineața 27 Mai*, în care răstimp, pe lângă vizitarea orașului și a instituțiilor de acolo: cele două biserici românești, apoi a Catedralei romano-catolice, a bibliotecii *Battyányi*, a muzeului Unirii, a Mănăstirii franciscane, a școlii și claustrului surorilor sf. *Vincențiu* etc., s'a făcut o vizită și comu-

nelor *Micești*, *Șard*, și *Zlatna*. În plus: o scurtă excursie până la minele de aur ale Societății *Mica*, vreo 15 km. departe de *Zlatna*, pe valea *Almașului* în sus.

Dimineața de *27 Mai* a urmat plecarea spre Cluj, iarăși cu opriri în drum și întâmpinări sărbătorești grandioase, la *Teiuș*, la *Aiud*, cu o oprire improvizată la *Unirea*, la noua noastră biserică, și de acolo la *Turda*, la *Feleac* și în sfârșit la *Cluj*.

Iată acesta este drumul pe care Nunțul Apostolic l-a făcut pe teritoriul Arhidiecezei noastre, urmând, ca dela Cluj, călăuzit de P. S. Sa Hossu episcopul Clujului să vadă și o parte a diecezei de Cluj-Gherla, și apoi să treacă pe teritoriul celorlalte dieceze: *Maramureș*, *Satu Mare* etc.

În toată această călătorie, Excelența Sa Nunțul *Andrea Cassulo* a putut să vadă frumoșele Ardealului nostru: regiuni frumoase, văi, dealuri și munți, sate și orașe, biserici și instituții, situația etnică și confesională a regiunilor noastre, bogăția câmpului și comorile pământului ardelenesc. A văzut satele românești, cu aceeași populație plină de viață și de vioiciune, cu infinit de mulți copii ai Românilor, cu disciplina, cu credința și entuziasmul parohiilor noastre unite, cu preoți buni și la postul lor, cu biserici pline de mulțimile credincioșilor noștri, cari nu-și pregetau să-și lase munca câmpului, pentru ca să întâmpine cu toată căldura sufletului lor pe trimisii

tinismul nu face decât să țină acestora isonul. Cităm: „Creștinismul inculcând iubirea față de toată lumea, chiar și față de dușmani, duce la pacifism, iar predicând umilința, păcatul orgolios și grația, distruge onoarea și curajul. Creștinismul e o religie străină, care distruge forțele primordiale ale sângelui și neamului german. Cel ce vrea renașterea germanică, trebuie să silească poporul german să se reîntoarcă la săile sale antice. Credința într'un Dumnezeu german ia naștere din sângele german: eliberat de sub balastul gândului străin, poporul german va găsi în sine și cultura, știința și artele“.

Catolicismul german înțelege în toată oțoarea sa această concepție păgână care e și a celor dela putere, chiar și dacă aceștia n'o articulează atât de brutal. De aceea e atât de categoric împotriva ei. Și de aceea rabdă prigoana prin care trece, și celea prin cari va mai trece.

Acum 16 veacuri

Turbările prin cari trecem și viorele ce se anunță absorb în așa măsură atențiile, încât nu prea rămâne vreme pentru priviri în trecut și retrăirea celor ce au fost. Și cu toate acestea trebuie să se facă și popasuri, pentru a lua contact, pe aripile gândului, cu întâmplări și oameni din veacuri de mult apuse. Pentru că oricât de mare ar fi depărtarea de timp între noi și ei, totuși trăim și azi într'o atmosferă în crearea căreia își au și ei, nu odată, parte precumpănitoare.

Cum e cazul lui *Constantin cel Mare*, preamărit de cărțile noastre de strană ca unul ce ar fi fost „întocmai cu apostolii“. Dela săvârșirea acestuia din viață tocmai se implinesc șaisprezece veacuri (a murit între 22—25 Malu 337). Și curios și cucernic lucru este să-i reimproșetăm amintirea cu admirație și simțăminte de creștinească recunoștință. Fiindcă cel dintâiu „Imperator Christianus“ e vrednic de cea mai largă omagială comemorare. Biruitorul lui Maxențiu la Pons Milvius (312) și promulgatorul Edictului dela Milan (313)

își are locul său de glorie în conștiința întregii creștinătăți.

Cel mai bun cunoscător al său din zilele noastre, *Jules Maurice*, afirmă că împăratul Constantin a plecat din Gallia păgân, dar la Roma a ajuns creștin. Ordinul dat de el ostașilor, încă înainte de lupta cu Maxențiu, să-și imprime monograma lui Hristos pe scuturi, e dovadă despre aceasta. Iar semnul Crucii, așezat în vârful Labarului său arăta că el se socotea a sta în fruntea oștirii ca supus al lui Hristos.

Biruința hotărâtoare din 312 îl face stăpân al întregului Apus. Ca atare dă libertate Bisericii creștine, căreia îi restituie bunurile ce i-au fost răpite și o înzestreață și cu altele noul. Așa, dăruiește episcopului Romei palatul Lateranilor, care devine bun bisericesc „domus Ecclesiae“. Prin aceasta însă a recunoscut că în imperiul său există și o putere morală căreia i-se cuvine toată stima și care are drept la tot ajutorul statului.

În însuși palatul împăratului intraseră oameni de-al bisericii cari, alături de juriconsulții păgâni, i-au dat sfaturi pe cari le-a primit, dându-se astfel naștere noului Drept civil, public și al ginților, inaugurând astfel o lume nouă, o cultură și o legislație nouă, pe temelurile Dreptului roman imbibat de principiul evanghelic. Cu el se începe monarhismul creștin într'o lume încă, în cea mai mare parte a maselor, păgână. Iaștelepciunea sa practică și sfaturile creștine ale celor de pe lângă el i-au ajutat pe noul stăpânitor să fie îngăduitor cu cei ce nu țineau legea lui Hristos, lăsând păgânismul să moară de sine. Faptul că a luat parte la serbările acestuia și că și-a păstrat chiar și titlul de „Pontifex Maximus“ nu l-a acăpat de pierire lentă dar sigură.

Tot el e acela care privește familia ca temelie a statului, înalță femela la demnitatea ce i-se cuvine și apără curățenia căsătoriei cu legi înțelepte ce vor fi trecute mai apoi în Codicele Teodosian. Maternitatea devine obligațiune morală. Divorțul e făcut ca și imposibil. Copiii, toți, sunt luați sub scutul legii. Cămătăria e pedepsită aspru; eliberarea din sclăvie e ușurată; pedepsirea cu răstignirea e

interzisă. Demnitatea omenească e înălțată pe piedestalul Evanghellei.

Creștinătatea romană are motive speciale de a-i fi recunoscătoare. El e acela care dăruiește vlădicului Romei basilicele: Vaticană, cea de Ostia, cea a s. Agnes, a ss. Marcellin și Petru, și a s. Cruci, înafară de cea Laterană, „mama tuturor bisericilor“ din Apus. — Pentru toate acestea, cât și pentru geniala lui intuiție că mai multă lipsă are el de Biserică decât Biserica de el, în care sens a și activat cât a trăit, pomenirea lui se va face cu venerație și pletate din veac în veac.

R. Negru

Seminarist răstignit. Ziarul *Le Nouvelleste* din Lyon, într'un număr mai recent, aduce, din *Lerida* Cataloniei, (Spania), știrea următoare:

„Cu prilejul unei manifestații de anarhiști a fost târit pe străzile orașului un tânăr ca de 18 ani. Ajungând în piața principală s'a format un fel de tribunal, parodiind sentința dată de Pilat împotriva Răscumpărătorului. După ce a fost palmuit și acoperit de tot felul de insulte, tânărul a fost ridicat pe o masă, fiind întrebat: cine-i dânsul? La cecece tânărul a răspuns cu bărbăție că e un seminarist din Barbastro.

Auzind acest cuvânt, mulțimea i-a cerut moartea, iar comisarul Federației Anarhice Iberice spălându-și mâinile l-a osândit la moartea pe cruce. Puțin după aceea tânărul seminarist a fost ținut cu piroane pe un lemn în forma crucii. După care și-a dat sufletul, strigând: „Isuse, de dragul Tău și pentru mântuirea Spaniei“.

Canalia de stradă, plină de turbare, a încheiat scena aceasta înfiorătoare, înproșcând cu pietri cadavrul mucenicului“.

În atențiunea părinților cari au copii orbi. În Așezământul pentru ocrotirea orbilor din Cluj, Calea Regele Carol II No. 25, se primesc pentru educație și învățământ copii orbi (numai băieți) în etate de 7—12 ani, educabili și sănătoși. Cererile timbrate legal, însoțite de actul de naștere, certificatul medical și certificatul de paupertate (sărăcie), se adresează Așezământului de orbi din Cluj, până la 1 Septemvrie 1937.

Sfântului Părinte dela Roma. — În acelaș timp Exc. Sa avut prilejul să vadă și orașele noastre, unde se păstrează încă urmele trecutului, cu puternice instituții minoritare, dar cu năvala spre oraș și a elementului românesc care, abia acuma, după războiu și după unirea cea mare, începe să-și ia locul ce i se cuvine, potrivit cu numărul său și cu înzestrarea sa sufletească.

Într'o singură zi în drumul dela Brașov până la Sibiu Exc. Sa Nunțul a trecut și s'a oprit prin 12 sate românești, cu parohii greco-catolice, și a vizitat aproape tot atâtea biserici de ale noastre. A găsit pretutindeni preoți și biserici modeste dar curate și a găsit respect și bună cuvință din partea tuturor. Și aci, poate e cazul să amintesc, că aproape pretutindeni, între cei ce au ținut să salute cu respect pe reprezentantul Sf. Părinte, au fost și preoții ortodocși, cari au înțeles că e vorba de o mișcare călăuzită de un înalt spirit creștinesc irenic și apostolic, cum au remarcat-o de altfel toți cei ce au avut prilejul să vadă și să audă pe Nunțul Sfântului Părinte dela Roma.

La orașe, cum este și explicabil, confrății latini catolici sunt desigur mai bine orânduși. Ce înseamnă d. p. parohia noastră din Brașov, cu 2500—3000 suflete azi, înflințată abia cu 25 ani în urmă, cu o biserică zidită în anul din urmă și care în interior este gata abia în verde, față cu cei 14.000 catolici latini, cu tradiții și clădiri de multe secole? — Ori, la Si-

blu, cu vreo 8000—9000 suflete latini catolici, cu vreo 10 preoți, seculari și călugări, cu o casă parohială așezată în fruntea pieții celei mari și care a fost odată convent al lezuiților, față cu mica noastră bisericuță zidită *extra muros* abia la sfârșitul veacului al XVIII, din partea episcopului Gregoriu Maior, care s'a putut mândri a fi pus cel dintâiu un clopot în Sibiu pentru valachi (*primus pro Valachis posuit Cibinil campanam*) și, aceasta, din pricina intoleranței sașilor din orașul Sibiu și din Fandul Regiu? — Ori față cu superba catedrală dela *Alba-Iulia*, zidită toată în piatră cloplită, încă în veacul al XIII-lea și cu o reședință episcopoească, poate tot așa de veche?

Doar Blajul, deși cu o tradiție de abia 200 de ani, poate să se apropie, în oarecare măsură, și mai ales după anul războiului de întregire și de libertate a neamului românesc, de cecece confrății latini au realizat vreme de multe veacuri, până în zilele noastre, sub raportul clădirilor și a instituțiilor lor religioase și bisericesti!

De altfel, cu prilejul acestei vizitațiuni apostolice Excelența Sa Nunțul a putut să-și facă și o icoană a situației din trecut, ca și a marilor prefaceri și lupte naționale și religioase cari s'au petrecut în veacul de mijloc pe pământul Ardealului.

Poporul românesc ținut departe de orice viață publică, considerat ca *misera plebs contribuens*, a fost împiedecat și reținut în desvol-

tarea sa de către aceea *Unio trium nationum* — până la vremea unirii cu Roma — și mult timp și după aceea — pentru că abia acum s'a răsuflie deplin liber și independent și cu pași mari, să-și recâștige locul ce i-se cuvine.

Catolicismul latin însuși a trecut în Ardeal prin grele crize și chiar dezastre, provocate mai ales de pseudoreforma lui Luther, până când, la sfârșitul veacului XVII, a putut să înceapă a se reface. — Pe tot acest drum, Exc. Sa Nunțul n'a văzut decât una sau două biserici clădite de sași, după trecerea lor la luteranism. Restul sunt toate biserici foste catolice, azi luterane.

Dar, în afară de cele văzute și observate de Excelența Sa Nunțul Apostolic dela București, cu multă satisfacție trebuie să constatăm și noi, din partea noastră, că poporul nostru, pe acolo pe unde Excelența Sa a trecut, a putut să vadă și să asculte într'adevăr pe unul dintre cei mai distinși reprezentanți ai Sf. Părinte dela Roma. Cu zel neobosit, cu o rezistență fizică, pe care nu o bănuiești la un om, a cărei vârstă se apropie de 70 ani (într'o singură zi, dela Brașov până la Sibiu a ținut nu mai puțin de 17 cuvântări!), Nunțul nostru a făcut pretutindeni puternică și excelentă impresie. Cu prestața Sa personală și cu elocvența Sa caldă, cu dragostea Sa pentru mulțimi, pentru popor, pentru sutele de copii lași veseli și viol, cari toți se îmbulzeau care de care să arunce flori, cât mai multe, în calea

Știri mărunte

Sângele apă nu se face. După drumul triumfal prin Arhidieceză, Exc. Sa nunciul papal A. Cassulo a cercetat și Clujul unit, precum și câteva parohii din acea eparhie. La despărțirea sa de P. S. Iuliu Hossu, în Mesteacăn, pentru a se îndrepta înspre eparhia de Nord, ilustrul reprezentant al Sf. Părinte a avut cuvinte ce niciodată nu vor putea fi date uitării. Imbrățișând pe înaltul ierarh clujan, a declarat: »Am rămas îndrăgît de callitățile, de bunătatea și de credința poporului românesc, căruia îi doresc viitor de aur. Voiu păstra totdeauna vie amintirea drumului făcut în mijlocul fraților mei întru lege și sânge». — Așa a grăit Românilor arhierul italian pe pământul Ardealului român (*»Națiunea»* 2. 6. 37). A fost glasul sângelui care apă nu se face.

Sacra Romana Rota în 1936 a adus, după ultimul număr al oficiosului *»Acta Apostolicae Sedis»* (7. 5. 37), 85 sentințe, dintre cari 75 relativ la nulitate de căsătorii. În 31 de cazuri s'a recunoscut invaliditatea legăturii matrimoniale, în 44 ba. Din 37 cauze pertractate gratuit s'au sfârșit favorabil dorinței celor ce le-au pornit 18. Din 38, purtate pe spesele litiganților, s'au încheiat amăsurat dorinței acestora numai 13. În fața istoricului tribunal roman săracii, precum se vede, se bucură de preferință. Celelalte sentințe privesc materii juridice aparținând celor mai diferite ramuri ale dreptului bisericesc și civil. Cauzele desbătute de *»Romana Rota»* au fost din Anglia, Austria, Belgia, Bolivia, Brasilia, Canada, Franța, Germania, Irlanda, Italia, Jugoslavia, Mexic, Polonia, România, Spania, Statele Unite, etc. — Adevărată panoramă a universalității Bisericii Catolice, care nu se oprește la barierele limbilor și raselor.

Convertiri de canibali. De prezent între canibalii tribului Niam-Niam din Africa Centrală fac operă misionară patru preoți și trei frați laici aparținând Asociației Misionare din Verona. Acum trei decenii nu era acolo picior de creștin. Dar acum douăzeci de ani, după mai puțin de un deceniu de apostolie erau deja 250 convertiți. După alți zece ani de ostenele misionare numărul încreștinărilor era deja de 3000, iar anul trecut se urcase la 15.000. Deosebită bucurie a cauzat anul trecut vestitorilor Evangheliei în acele părți botezul alor 800 foști canibali adulți convertiți. Asta, pe lângă cele 3000 de botezări de prunci din familii deja creștine. — Intr'aceea Europa se canibalizează.

Înaltului Oaspe și toată lumea se îmbulzea să-l sărute mâna și să primească în genunchi binecuvântarea sf. Părinte, pe care trimisul său o împărțea cu atâta dragoste și bunăvoință, Excelența Sa a câștigat întru adevăr sufletele tuturor și a făcut să crească mândria credincioșilor noștri pretutindena. — Dragostea și atitudinea deschisă, pe care fiecare om o simțea că este sinceră și nefățarnă și că provine din inimă, apoi, pe alocurea, cele câteva cuvinte pe cari în chip spontan le înțrețea în românește în textul cuvântărilor rostite în limba fraților noștri italieni l-au câștigat dragostea și simpatia mulțimilor, care s'a și manifestat în primirile entuziaste, de cari Nunciul nostru a avut parte pretutindena.

Din punctul nostru de vedere nu putem decât să fim recunoscători distinsului vizitator, pentru marea revărsare de bucurie și de mângăiere, pe care ne-a adus-o nouă și credincioșilor, prin mijlocul cărora a trecut, și cari îi vor păstra multă vreme amintirea. (*Rip-rap*).

Locale. Dumineca viitoare, a SS. Părinți dela Nicea, va predica în catedrală păr. Ștefan Clujdeanu, dela Admin. Centrală Capitulară.

— Dumineca trecută, după Vecernie, a avut loc, în catedrală, primirea sărbătorească alor 49 eleve dela Școala Normală de Fete, de sub conducerea păr. Dr. Leon Sârbu, în sânul Congregației mariane »Neprihănită Zămislire». Actul sfânt l-a săvârșit I. P. S. Mitropolitul Alexandru, asistat de părinții canonici Șt. Roșianu și I. Moldovanu.

— Lunia trecută împlinindu-se 80 de ani dela nașterea Preafer. Părinte Piu XI, Blajul unit a ținut să sărbătorească în chip deosebit această aniversară. Din acest prilej păr. Mitropolit, în sobor de preoți și fiind de față profesorimea și școlăria dimpreună cu altă lume, a slujit un Tedeum solemn, rostind și o avântată cuvântare ocazională, pentru a reliefa extraordinara personalitate a Supremului Pontifice omagiat.

Incunoștiințare. Cursurile de vară ale *Universității Populare »Nicolae Iorga»* din *Vălenții-de-Munte*, se vor ține între 15 Iulie—15 August 1937. — În timpul cursurilor va funcționa, ca și anii trecuți, o cantină și căminuri pentru băieți și fete. Cei ce vor locui în căminuri sunt rugați a-și aduce lenjuri pentru pat. — Costul este de lei 1.200, de persoană pe întreaga lună (cantină și cămin). — Inscriserile pentru cursuri se fac pe adresa următoare: »Universitatea Populară »Nicolae Iorga« B-dul Schitul Măgureanu Nr. 1. București I, unde se găsește Secretariatul cursurilor.

Nemesis. *»Daily Mail»* află din izvor semioficios că Jagoda, fostul șef al Ghepeului sovietic și asasinul atâtoră a fost asasinat și el. Și încă chiar de urmașul său în șefia din care fusese scos dânsul. Faptul s'a petrecut așa că a fost cercetat în temniță de tovarășa sa întru răutăți Vanda Rosendorf. Aceasta însă cât ce a băgat de seamă că-i recunoscută de poliție, s'a sinucis, împușcându-se. Provoacat să facă la fel, Jagoda s'a codit. La ceea ce Jeov, cel ce i-a luat locul în șefie, l-a împușcat el însuși numaidecât.

Fili întunerecului la treabă. Asociația Bezbojnicilor (= A celor fără Dumnezeu) din circumscripția Moscovei activează și jertfește din greu pentru tovarășii de idei din Spania. După cum e informată *Vita Ecclesiae* (1. 6. 37), pomenita asociație, în intervalul 1. 8. 37 — 1. 1. 37, a trimis gratis brigadei internaționale din Peninsula Iberică 29.000 volume și 60.000 alte tipărituri antireligioase, în limbile: rusă, germană, spaniolă, franceză, engleză și poloneză. — Și trimiterea acestei mărfi continuă.

† **Pr. Emil Deac**, parohul Supurului de sus, a încetat din viață în 27 Maiu c., la vârsta de 56 de ani, într'al 32-lea an al preoției sale cinșite. — Facă-i Cel de sus parte cu dreptii săi!

Reunlunea Meseriașilor și Comercianților români din Blaj

Invitare

Toți meseriașii și comercianții aflători în viață, cari și-au făcut ucenicia la Blaj, sunt invitați la serbările naționale din ziua de 24 Iunie 1937, organizate din prilejul împlinirii alor 200 de ani dela întemeierea Blajului românesc.

Participanții se vor adresa pentru încartiruire dlui Emil Oltean, antreprenor, vicepreședintele Reuniunii.

Blaj, din ședința comitetului Reuniunii ținută la 1 Iunie 1937.

Președinte, Secretar,
Dr. Coriolan Suclu Pompel Bârlea

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

Publicațiune

Se aduce la cunoștință celor interesați că Administrația Centrală Capitulară din Blaj, în antrepriză repararea radicală a morții pe rîul Niraj, proprietatea fundațiunea Școlii Terma Vidrasău județul Târnava-Mică.

Informațiuni se dau la Administrația Centrală Capitulară Blaj, în orele de oficiu, unde se vor înalnta și ofertele.

Blaj, la 12 Mai 1937.

(667) 1—3 Administrația Centrală Capitulară

Of. Parohial gr. cat. român Copalnic-Mănăștur

No. 27—1937.

Publicare de licitație

În ziua de 9 Iunie c. la ora 6 p. m. Curatoratul gr. cat. din Copalnic-Mănăștur va ține licitație publică minuendă la Oficiul Parohial, cu oferte închise, pentru darea în antreprindere, a edificării din nou a casel parohiale.

După deschiderea ofertelor, curatoratul, dacă va afla de bine, va proceda eventual și la licitație orală minuendă.

Ca garanție se va depune 5% cauțiune în numerar sau rente garantate de stat.

Devizul, planul și condițiunile generale și speciale, aprobate de Preaven. Ordinariat din Baia-mare, se pot vedea în fiecare zi la Oficiul Protopopesc din Copalnic-Mănăștur.

Copalnic-Mănăștur, la 1 Iunie 1937.

Președinte:

Ioan Medanu

paroh-protopop

Curator prim:

Nicolae Dunca

Sosirea și plecarea trenurilor

În și din gara Blaj, începând cu ziua de 22 Mai 1937

Dela Teiuș spre Coșșa Mică

Felul și Nr. trenului	Sosire	Oprire	Plec.	De unde până unde
Accelerat 404	0.10	2	0.12	N.Titul.-Buc.
Accelerat 204	1.27	2	1.29	Deceb.-Buc.
Personal 3010	5.32	20	5.52	Oradea-Buc.
Lux	5.42	2	5.44	Paris-Buc.*
Personal 3002	10.57	3	11.—	Oradea-Buc.
Rap. Ardeal 32	11.42	2	11.44	Ep. Bih.-Buc.
Accelerat 302	15.00	2	15.02	Oradea-Buc.
Personal 3018	17.40	3	17.43	Cluj-Buc.
Accelerat 202	21.11	8	21.19	Deceb.-Buc.
Accelerat 402	22.52	2	22.54	Sigh.-M.-Buc.
Personal 3022	23.18	3	23.21	Orad.-Brașov

Dela Coșșa Mică spre Teiuș

Personal 3017	3.00	4	3.04	Buc.-Cluj
Accelerat 401	4.29	2	4.31	Buc.-Sigh.M.
Accelerat 203	5.40	6	5.46	Buc.-Deceb.
Accelerat 403	6.44	2	6.46	Buc.-N.Titul.
Accelerat 201	9.25	3	9.28	Buc.-Deceb.
Personal 3001	12.36	3	12.39	Buc.-Oradea
Accelerat 301	16.37	3	16.40	Buc.-Oradea
Personal 3021	18.49	3	18.52	Braș.-Teiuș
Rap. Ardeal 31	21.17	3	21.20	Buc.-Ep.Bih.
Personal 3009	21.54	2	21.56	Buc.-Teiuș**

Dela Blaj la Praid

Felul și Nr. trenului	Pleacă	Sosește		
		la D. S. Mărtin	la Bălăușer	la Praid
Personal 3081	6.00	7.32	9.08	11.08
Automotor 3083	12.05	13.12	14.13	15.25
" 3085	14.15	15.31	16.45	18.00
" 3087	18.00	19.05	20.14	21.30

Dela Praid la Blaj

Felul și Nr. trenului	Pleacă	Sosește		
		la Bălăușer	la D. S. Mărtin	la Blaj
Automotor 3084	5.25	6.39	7.40	8.50
" 3086	13.00	14.14	15.14	16.25
Personal 3082	15.55	17.40	19.07	20.50
Automotor 3088	18.55	20.15	21.21	22.35

* Pleacă din București lunia, miercuria și vinerea și sosește la București lunia, joia și sâmbăta.

** La 23.15 pleacă din Teiuș personalul nr. 2157 spre Arad.